

**sosialurin**

telf. 1 47 20. 11820  
box 76, 3800 Tórshavn  
Útgevari: p/f sosialurin

**Fyritaks- og blaðstjóri:** Tórfinn Smith (ábyrgd)  
**Blaðmenn:** Høgni Djurhuus  
Jóhann Mortensen  
Jan Müller  
**Lýsingar:** Arne Thomsen  
**Uppseting:** Sosialurin  
**Prent:** Dimmalætting

## Útbúgving

Í MORGIN hósdeginn byrjar eitt søguligt skeið á Føroya Fólkaháskúla. Skeiðið, sum verður hildið fyri 35 luttakarum og varar vikuna út, er fyri arbeiðskvinnur.

TAÐ ER AT fegnast um, at tilíkt skeið er fingið í lag, og vónandi er hetta bert ein byrjan til eitt stórra skeið- og útbúgvingarvirksemið innan føroysku fakfelagsrørsluna við regluligum skeiðum av ymiskum slag.

TÁ VIT NÚ hava fingið lóg um arbeiðaravernd, skulu verkafólk velja trygg-leikaumboð á fleiri arbeiðsplássum, og eisini skulu verkafólk á teimum størru arbeiðsplássunum velja álitisfólk. Tað verður sjálvandi tørvur á regluligum skeiðum bæði fyri trygg-leikaumboð og fyri álitisfólk.

SOMULEIÐIS kemur tað sjálvandi uppá tal at halda skeið fyri tey, ið standa á odda innan fakfelagsrørsluna og tað vil siga tey, sum sita í stjórn og annars hava álitisstørv í verkamannafeløgnum. Og eisini er tað av stórum týdningi at reglulig skeið verða hildin bæði fyri verkamenn og kvinnur.

TIL TESS AT tryggja verkafólki mogleikan fyri útbúgving og kunning um ymisk viðurskipti, áttu verkamannafeløgini at tikið seg saman um at stovna ein útbúgvingargrunn, við tí endamáli at fígga styttri og longri skeið og kunning av ymiskum slag. Tað almenna átti eisini at latið eina hóskað árliga upphædd í ein tilíkan grunn.

VIT MUGU HAVA í huga, at síggja vit burtur frá fólka- og framhaldsskúlanum, so er tað ikki verkafólkið, ið hevur týngt fíggarorku samfeligins við krøvum um útreiðslur til útbúgving.

## Prísirnir í Hebridunum

Í samband við rokniestykki tykkara á síðu 4 í Sosialinum í dag, nr. 6, meti eg tað sum skyldu mína at geva tykkum tey data viðv. avreiðingarprísir hjá Lewis Stokfisk Ltd í Hebridunum ásettir tann 16/11-1979, sum vit fingið fyri umleið tveimum vikum síðan. Sagt verður fyrst frá, at rokniestykki tykkara, við einum teoretiskum ísfiskatúri, vil eg ikki leggja meg út í. Men kann hetta rokniestykkið ávirka floksleiðsluna hjá javnaðarmonnum, ella kanska enn tá geva útrykk fyri tí, sum hon meinar, nú hon, saman við restini av samgonguni, skal undir at hækka avreiðingarprísirnar, so má tað vera skylda mín at koma við teim upplýsingum, sum mangla á síðu 4 í Sosialinum í dag, sjálvt um tað kann gera grundarlagið undir teoriokni-tykkinum veikari.

Fyri uml. 14 døgum síðan fekk undirritaði uppringing frá einum norðmanni, staddur á Klaksvík Sjómansheimi og útsendingur fyri Lewis Stokfisk Ltd. í Hebridunum, sum gjarna vildi tosa við meg og aðrar um avreiðingarprísir. Tíðin hjá

honum her í býnum var stutt, men tað eydnaðist at fáa fatur á teim úr Klaksvík Útróðrarfelags stjórn, sum ikki vóru á útróðri, og vóru vit so stutt fimm, sum hittu hann á Sjómansheiminum.

Vit hildu ikki prísirnar síggja serliga høgar út, og spurdu tí beinanveg, um hesir avreiðingarprísir vóru ásettir við føroyskum prísnum sum grundarlag. Hetta viðgekk hann beinanveg, uttan at blunka. Teir vóru forrættismenn og úti eftir so stórum vinningi sum møgult. Vóru okkara prísir hægri, so høvdu teirra sjálvandi eisini verið tað. Hann helt tíðina ikki vera væl valda at koma her, tí allir føroyingar, sum hann tosaði við, sóu fram til 1. februar sum dagin, tá teir fingið nýggjar og góðar avreiðingarprísir. Hann tók tí ta stóðu at endurskoða Hebriduprísirnar, og gera nýggjan príslista, grundaðan á teimum føroysku avreiðingarprísnum, sum koma 1. februar 1980.

Hetta sigur okkum, at tá Føroya landsstýri hevur hækkað okkara avreiðingarprísir við 1.20 kr

pr. kg. soleiðis sum umboð fyri alla feskiskaveiðu hava kravt, so ger Lewis Stokfisk Ltd. í Hebridunum tað sama. Toskaprísir teirra uppá 5,20 kr. pr. kg., verður tá settur til 6,40 kr. pr. kg. og teir eru framvegis forrættismenn, sum vilja hava so stóran vinning sum møgult. Tølini hava hug at tala. Vert er at leggja til merkis, at hesir menn sita við einum ráfiskahúsi við ongum frystigreiðum, bundnir til at ísa fiskin umaftur, senda hann, fyrst við skipi og so við kølibilum á bretska marknaðin, og at tilboð teirra er fyri ísfisk, sum vanliga er 10—14 dagar gamal.

Prísirnir eru allir nettoprísir. Frátrektur eru 25% fyri toll og svinn (yvirvekt). Tey 2,4% eru havnagjald og verða roknað av bruttovekt frá skipi.

Klareringsgjald er fast 150.00 kr. Ísur kostar 12 pund pr. tons, og landingin er fri, burtursæð frá einum manni av skipinum at fylgja við vektini. So vitt eg minnst, vóru hetta tær flestu upplýsingarnar, vit fingið frá hesum norðmanni.

Tað, sum vit bitu merkið í, var, at Hebriduprísir

vóru fastir nettoprísir, meðan okkara eru kunstigir, stuðlaðir av ráfiskagrunninum, og brúkt vit tí sjálvandi avrokningar- og ikki avreiðingarprísir okkara, tá vit sammettu.

Orsaka, eg lovaði ikki at blanda meg uppí rokni-tykki tykkara.

Vit tosaðu sjálvandi um teir mogleikar, hesar upplýsingar avdúkaðu fyri okkum, um nærum livandi fisk, sum vit kunnu senda sjálvir á bretska marknaðin, tá ísfiskur 10—14 dagar gamal, kann fáa menn at geva tilíkt pristilboð og viðganga, at teir hava góðan vinning.

Sjálvur ivist eg onga løtu í, at avrokningaprísir okkara á toski t.d. eisini aftaná 1. februar 1980 verður 3,56 kr. pr. kg., meðan hann á Hebridunum verður 6,40 pr. kg. Heldur ikki ivist eg í, at Føroya landsstýri, eins og Nelson, ikki dugir at síggja nakað skeið við okkara solupolitikki av fiskaproduktum, ella við tí avaldaða avlopsskipan, sum fiskimenn liva undir.

Við heilsan

Isak Matras

## Útvarp Føroya

Tað verður ferð eftir ferð framhildið, at grundarlagið, tað berandi undir okkara samfelag og samfelagsskipan »uppá gott og ilt« er fiskivinnan — tað alt umræðandi er at halda flotan gangandi. — Flotin má og skal haldast gangandi.

Tað fíggarliga stóðið verður á meir og minni skeivum grundarlagi skapt, soleiðis at skip eftir skip hóast barsilsliknandi trupulleikar stevnið út á tær fiskileiðir, ið enn unnast okkum her og har.

Her skal ikki so nógv komast inn á tey viðurskipti, ið arbeitt verður undir umborð.

Viðurskiptini eru stóðugt nú sum fyrr uttan fyri alt tað, ið tangerar lóg og rættindi.

Tað verður arbeitt nátt og dag, gerandis sum heilagt — langafriðgjadag og páskadagarnar sum harðast. Glottin hjá apuni er stóðugt nú sum fyrr, vónin um at vindmegin fer so mikið langt upp um tað stóðugt hækkaði markið, ið ger tað møgult at fáa fiskireiðskapin í havi og bjarga honum inn aftur — v.o.o. um 10—12 vindstígg beaufort.

Tað verður hildið, at 6

timar í koyggjuni er tann reina luxus — arbeiðsdagurin og náttin er sostatt 18 timar — ein skjótt-slúktan døgurðabita og onkran kaffimunn.

6/6 skipanin er galdandi á nokrum færum móguliga frægarí!!

Men, enn sum fyrr, eru hesar apur tær sum í skapi og hvat í heilavirksemi viðvikur teir skapningar, ið einamest líka skapninginum homo sapiens. T.v.s. — skapningar, ið síggja, hoyra, tosa, droyma, leingjast, fantasera, klandrast, tjakast, semjast o.s.fr., o.s.fr.

— Og her er tað, at nakað álvarsligt skortar. — Eitt nú tjakið — hvat skal ein tjakast um, og hvi skal føroyska apan ikki hava høvi til at hugsa um, og oratorískt viðgera og móguliga gera sær sínar egnu metingar um tey viðurskipti, ið aloftast liggja einum nærmast — nevnliga viðurskiptini heima á landi. Ella er hetta miðvíst? 0 information minni opposition — ella hvat í Guds garði er meiningin við — ella orsøkin til hesi fullkomi-liga út av lagi viðurskipti, ið gera at ein ikki hevur móguleika fyri at hoyra

útvarpið á Munkagrunninum, á sjálvum Føroya Banka, fyri ikki at tosa, um ein er staddur á Íslands-miðnum — Grønland — ein illa skiljandi telex strimmul — New Foundland kann ein jú ikki droyma um — men tað er ívaleyst av minni týðningi, tí har verða vit — eins og vit verða tað í Íslandi — ríknir út!!

Men vegna allar menniskja apur við tilhaldsstaði í Føroyum — er tað ikki mógult at fáa skoytt nokur milli-watt uppi sendiorku útvarpsins — tí sjálvt um tað stóðugt verður puklað nátt sum dag — gerandis sum heilagt — so ynskja hesir, teir miskund, ið fáa eina ársfrágreiðing frá FF tveitta inn á messuborðið, har ein svart upp á hvitt á síðu 5 beinleiðis kann lesa, at minstalønin við basis í faktiska tímatalinum knappliga táttar í tey 30% og ikki 99,5% av tilsvareandi lønarlagnum hjá einum arbeiðsmanni á landi. — tá er roknað við normal tímum. Ja, so ynskja hesi menniskju stóðugt at falda hendurnar og biðja Faðir vár, at ið morgundagurin verður útvarpað — hesi menniskju liva enn

í vónini og biðja. Afturat hesum kann leggjast, at tíðindastubbin er óført tjakgrundarlag tá tað vegna einhvørja preusara radio-støði ikki gerst til kappgitingar.

Vit hava móttakaran í ordan. Tað er ein livstreyt — og hartil eru eisini hátalarar á dekknum.

Eg haldi, at hetta ynsk-ið (ella krav) menniskjapunar átti at verðið gingið á mæti — serstakliga tá hesar somu apur eru nærum einasti virðis-skapani stætturin, ið landið eigur og misnýtur. Hetta seinasta er við einum lítum fyrivarni, men er einamest skrivað — um ein skal taka hin partin av fiskimanna stættini fyri fullt — nevnliga stemmufiskara-spýtt-slikkararnar — serliga tá hesir koma sær fram at eini mikrofon, og tað, ið ta verður sagt frá teirra síðu, serliga tá tað stundar móti vali!

Á Munkagrunninum  
stutt fyri júl 1979  
John Smith, meistari á  
Th. Nygaard